

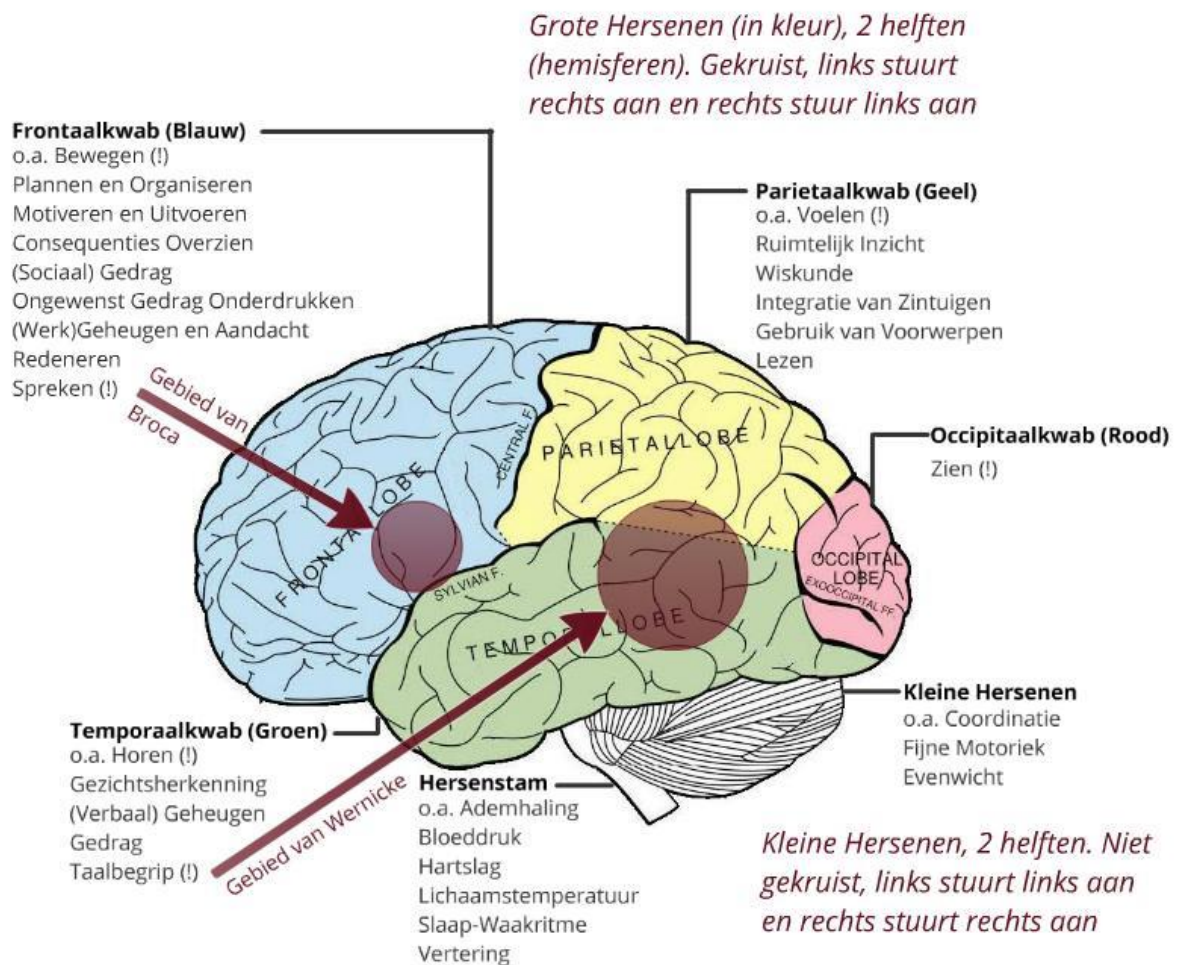
Wat is niet aangeboren hersenletsel?

- Als hersenen beschadigd raken op latere leeftijd spreken we van (NAH)
Niet aangeboren hersenletsel
- Niet-aangeboren hersenletsel is blijvende schade aan de hersenen door zuurstoftekort
- Ontstaan in de loop van het leven
- Er is sprake van een breuk in de levenslijn

Mogelijke oorzaken:

- Zuurstoftekort in de hersenen door interne of externe invloeden zoals:
 - Auto ongeluk
 - Val
 - Geweld van buiten af
 - Hersentumor
 - Hersen(vlies)ontsteking
 - Beroerte (herseninfectie, hersenbloeding)

Belangrijke gevolgen van NAH

*Afhankelijk van de plaats en de ernst van de schade wordt duidelijk welke klachten er kunnen ontstaan

- Fysieke beperkingen als verlamming, motoriek en spraakproblemen
- Beperkte en wisselende belastbaarheid
- Vermoeidheid
- Aandacht en concentratie stoornissen
- Geheugenproblemen
- Planning en organisatie problemen
- Traagheid van informatieverwerking

- Verandering van persoonlijkheid, emotie en gedrag
- Zelfoverschatting door gebrek aan inzicht
- Verwerking en 'acceptatie' problematiek

Verandering in het dagelijkse leven

- Verlies van baan, inkomen, maatschappelijke rol
- Gevoel minder van betekenis te zijn
- Aanpassingen in huis, of verhuizen
- Je bent afhankelijk van anderen
- Ideeën en verwachtingen over de toekomst moeten worden bijgesteld
- Verandering van rollen binnen een gezin
- Rouwverwerking

Adviezen voor de omgang

- Zorg voor een rustige werkplek
- Regel een vast aanspreekpunt of moment waarop er ruimte is om vragen te stellen of te evalueren.
- Herhaal informatie
- Bied structuur aan
- Maak duidelijke en concrete afspraken en zet ze op papier
- Vertaal theorie naar praktijk
- Bied rustmomenten aan
- Wees je bewust dat bepaald gedrag geen onwil is maar onmacht of onvermogen
- Overschat mensen niet bouw alles rustig op.
- Geef aandacht aan emotionele verwerking
- Rekening houden met vertraagd tempo van doen, denken, durven.
- Houdt er in de omgang rekening mee dat functies als initiatief, aanvoelen, van situaties, empathie, vooruit kunnen kijken en normale emotionele reacties verstoord kunnen zijn.
- Neem de tijd
- Vraag eerst de aandacht door iemands naam te noemen of maak oogcontact.
- Zeg of vraag één ding tegelijk

- Herhaal de vraag of opdracht met dezelfde woorden in dezelfde omgeving.
- Controleer de vraag of opdracht gehoord en begrepen is
- Neem pauzes tussen de activiteiten vragen en opdrachten
- Ga na wat iemand wél kan, zoek vooral naar wat er wél gezamenlijk is.
- Gebruik geen kinderlijke taal of kinderlijke toon tegen volwassenen met hersenletsel dit komt nog wel eens voor en wordt uitgelokt doordat de cliënt niet begrijpt wat er gezegd wordt en of handelingen niet goed kan uitvoeren. Eenvoudig taalgebruik is beslist niet hetzelfde als kinderlijk praten.

Communicatie tips:

Geheugen ondersteunen

- Vertel niet teveel te gelijk
- Vat nog even de hoofdpunten samen
- Vraag aan de cliënt of hij/zij het begrepen heeft. Vraag hem/haar het ook nog even te herhalen
- Schrijf de belangrijkste zaken op in steekwoorden of laat de cliënt het opschrijven
- Stimuleer de cliënt in het gebruik van hulpmiddelen voor het geheugen, bijvoorbeeld een agenda.

Structuur aanbrenge

- Complexe situaties of taken helpen te ordenen
- Activiteiten die moeilijk zijn in kleine stapjes te verdelen
- Regelmaat aanbrenge en handhaven
- Heldere taal gebruiken , concreet en praktisch
- duidelijke aanwijzingen te geven en consequent te handelen
- Één onderwerp te gelijk bespreken
- Één taak tegelijk laten uitvoeren.

Tijd geven

- Neem de tijd of maak een afspraak wanneer er wel tijd is.
- Voorkom interrupties, bij voorbeeld telefoon, geluiden van buiten, of doe de deur dicht.
- Geef de cliënt de tijd om goede woorden te vinden
- Geef de cliënt de tijd iets te verbeteren of iets moeilijks toch zelfstandig te laten uitvoeren.
- Praat en handel rustig in contacten met de cliënt, niet haasten en geen onnodige prikkels geven

Niet ingaan op storend gedrag

- Aan knoeien, onbedoeld lachen, te hard praten en dergelijke geen aandacht schenken.
- Wel in gaan op effectief gedrag door complimenten te geven

Aandacht voor de emotionele verwerking

- Geef, indien nodig even ruimte aan individuele uitingen van woede en verdriet
- Ga niet mee in de stemmingen
- Raadpleeg een gedragskundige wanneer je zelf of je team er niet uit komt.

Samenvatting

- Als hersenen op latere leeftijd beschadigd raken spreken we van NAH
- Breuk in de levenslijn
- De gevolgen van NAH zijn afhankelijk van de ernst en waar de schade zich bevind
- Gevolgen kunnen zich uiten op verschillende wijze zoals: lichamelijk, denken (cognitie), persoonlijkheid, emoties en gedrag (zie blad 5,6,7)

- Voor de omgang is er geen eenduidige aanpak omdat elk letsel verschillende is en elk persoon hierop anders reageert. (Zie hiervoor de algemene adviezen)

Informatie Heliomare

- Wilt u meer informatie over Heliomare? Zie de informatie folders in de map
- Zie de website : www.heliomare.nl